

Nội dung và phương thức các cấp công đoàn viên chức tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam

Phạm Thị Thúy Nga*

Nhận ngày 8 tháng 9 năm 2023. Chấp nhận đăng ngày 17 tháng 11 năm 2023.

Tóm tắt: Bài viết xác định nội dung và phương thức để các cấp công đoàn viên chức tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền theo tinh thần Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 của Bộ Chính trị về tiếp tục hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới. Các cấp công đoàn viên chức cần hiểu đúng tầm quan trọng, các nội dung và phương thức để các cấp công đoàn viên chức chủ động tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Các cấp công đoàn viên chức thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ, tham gia đầy đủ, toàn diện các nội dung xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa với nhiều phương thức phong phú, đa dạng, đảm bảo chất lượng, hiệu quả.

Từ khóa: Công đoàn, công đoàn viên chức, Nhà nước pháp quyền.

Phân loại ngành: Luật học

Abstract: This article determines the content and methods for public employee's trade union of all levels to participate in building the rule of law State according to the spirit of Politburo's Resolution No. 27-NQ/TW dated 9 November 2022 on continuing to improve the Vietnamese socialist rule of law State in the new era. Public employees trade union of all levels need to have proper understanding of the importance, contents and methods to proactively participate in building the Vietnamese socialist rule of law State. Public employees trade union must dutifully perform their functions and tasks, fully and thoroughly participate in all the content of building the Vietnamese socialist rule of law State through diverse methods, while ensuring the quality and efficiency.

Keywords: Trade union, public employees' trade union, rule of law State.

Subject classification: Jurisprudence

1. Đặt vấn đề

Đại hội XIII của Đảng đã khẳng định sự cần thiết phải tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa (XHCN) Việt Nam và coi đây là nhiệm vụ trọng tâm của đổi mới hệ thống chính trị ở nước ta. Hội nghị Trung ương 6, Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII đã ban hành Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 9/11/2022 về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam trong giai đoạn mới. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử, Đảng ta ban hành một nghị quyết chuyên đề của Trung ương về Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, trong đó có rất nhiều nội dung, yêu cầu mới, quan trọng. Liên quan đến Công đoàn viên chức, có một số nhiệm vụ

* Viện Nhà nước và Pháp luật, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.
Email: phamthithuynga76@yahoo.com.vn

trọng tâm cần thực hiện như: Đẩy mạnh tuyên truyền, phổ biến, giáo dục, nâng cao nhận thức về Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam; Tham gia xây dựng chính sách, pháp luật, góp phần giảm thiểu các thủ tục hành chính cho người dân và doanh nghiệp; Thực hiện giám sát và phản biện xã hội, góp phần giám sát thực hiện quyền lực nhà nước; Phối hợp chặt chẽ với các cơ quan nhà nước thực hiện quyền và trách nhiệm của mình để tăng cường đồng thuận xã hội, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc... Việc xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam là nhiệm vụ trọng tâm của đổi mới hệ thống chính trị. Các cấp công đoàn viên chức cần nhận thức rõ vai trò quan trọng của mình trong việc tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam. Trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ của mình, các cấp công đoàn viên chức cần xác định các nội dung, phương thức tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam theo tinh thần Nghị quyết số 27-NQ/TW. Đây là tiền đề Công đoàn viên chức Việt Nam thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ của mình và tham gia đầy đủ, toàn diện các nội dung xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam với nhiều phương thức phong phú, đa dạng, đảm bảo chất lượng, hiệu quả.

2. Khái quát về Công đoàn Viên chức Việt Nam

2.1. Về lịch sử phát triển của Công đoàn Viên chức Việt Nam

Công đoàn Viên chức Việt Nam xuất hiện ở Việt Nam từ những năm đầu thế kỷ XX dưới hình thức các hội, đoàn. Ngày 02/7/1994, Đoàn Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam đã có Quyết định số 739/QĐ-TLĐ thành lập Công đoàn Viên chức Việt Nam. Công đoàn viên chức có các công đoàn viên là những cán bộ, công chức, người lao động công tác trong các cơ quan của Đảng, Nhà nước, các tổ chức xã hội nghề nghiệp từ Trung ương đến cấp tỉnh, thành phố. Công đoàn Viên chức Việt Nam trực thuộc Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam, nhiệm vụ, quyền hạn thực hiện theo Điều lệ Công đoàn Việt Nam. Công đoàn Viên chức Việt Nam chỉ đạo trực tiếp công đoàn các cơ quan Nhà nước, Đảng, đoàn thể Trung ương đồng thời phối hợp với Liên đoàn Lao động tỉnh, thành phố thành lập và chỉ đạo Công đoàn Viên chức tỉnh, thành phố.

Sự ra đời của Công đoàn Viên chức Việt Nam đã đáp ứng yêu cầu của công cuộc đổi mới do Đảng khởi xướng, thực hiện chủ trương đa dạng hóa các hình thức tập hợp quần chúng mà Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ VII đã đề ra, đồng thời, thể hiện sự lớn mạnh của phong trào công nhân, viên chức, lao động và Công đoàn Việt Nam. Hiện nay Công đoàn Viên chức Việt Nam là thành viên của Công đoàn Viên chức Quốc tế thuộc Liên hiệp Công đoàn thế giới. Qua 29 năm xây dựng và phát triển với 05 kỳ Đại hội, Công đoàn Viên chức Việt Nam đã không ngừng phát triển đồng bộ với 2 hệ thống: Công đoàn Viên chức các bộ, ban, ngành, hội, đoàn thể Trung ương và Công đoàn Viên chức tỉnh, thành phố. Đến nay, Công đoàn Viên chức Việt Nam có 61 công đoàn trực thuộc (trong đó có 25 công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở và 36 công đoàn cơ sở) với 645 công đoàn cơ sở (58 công đoàn cơ sở là doanh nghiệp); số lượng đoàn viên của Công đoàn Viên chức Việt Nam đã tăng lên nhanh chóng, từ 2,2 vạn đoàn viên lúc mới thành lập năm 1994 (Website Công đoàn Viên chức Việt Nam) đến nay đã lên tới gần 8,4517 vạn đoàn viên (Công đoàn Viên chức Việt Nam, 2022: 11).

2.2. Đặc điểm đặc thù của Công đoàn Viên chức Việt Nam

Công đoàn Viên chức Việt Nam đại diện cho một tập hợp rộng lớn các công đoàn viên, bao gồm cán bộ, công chức, viên chức, và người lao động làm việc trong các cơ quan của Đảng, Nhà nước, tổ chức chính trị xã hội và tổ chức xã hội nghề nghiệp từ trung ương đến cấp tỉnh, thành phố; là những người có vai trò nòng cốt trong việc tham mưu, xây dựng, hoạch định và chỉ đạo việc tổ chức thực hiện các chủ trương, chính sách ở các cấp vĩ mô và các cấp địa phương. Nhiều cán bộ có trình độ giáo sư, phó giáo sư, tiến sĩ, thạc sĩ và đang giữ các chức vụ từ vụ trưởng, vụ phó và tương đương (Nguyễn Giang Tuệ Minh, 2018: 34). Công đoàn viên công đoàn viên chức thường có những nhiệm vụ đặc thù liên quan đến quản lý, điều hành công vụ hoặc cung cấp dịch vụ công, phục vụ quản lý nhà nước. Điều này dẫn đến nhu cầu đại diện và yêu cầu bảo vệ của thành viên công đoàn viên chức đa dạng. Công đoàn viên chức không chỉ quan tâm đến việc thực hiện chế độ, chính sách của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động mà còn đặc biệt quan tâm đến công tác tổ chức cán bộ, đánh giá cán bộ, công chức, viên chức; vấn đề giới thiệu, ứng cử, đề cử trong bầu cử; thi đua khen thưởng xây dựng môi trường làm việc công bằng, minh bạch, cơ hội thăng tiến nghề nghiệp...

Công đoàn viên chức không chỉ đặt mục tiêu bảo vệ quyền lợi của thành viên mà họ đại diện, công đoàn viên chức thường tham gia vào việc thúc đẩy mục tiêu chính trị, xã hội. Công đoàn viên chức thường tham gia quy trình đề xuất chính sách và đổi mới tổ chức, hoạt động cơ quan nhà nước. Công đoàn viên chức tham gia quản lý nhà nước, quản lý kinh tế xã hội thuộc ngành, quan tâm đến việc xây dựng và phát triển lớn mạnh hệ thống tổ chức. Công đoàn viên chức tham gia xây dựng chiến lược phát triển kinh tế xã hội của ngành; tham gia xây dựng pháp luật và các chế độ, chính sách về cán bộ, công chức, viên chức; tham gia cải cách hành chính, tham gia xây dựng nhà nước pháp quyền, phòng chống tham nhũng; tham gia quản lý và thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở.

Công đoàn viên chức quan tâm đến sự lớn mạnh của tổ chức trong hệ thống chính trị. Các tổ chức công đoàn viên chức thường thể hiện khả năng liên kết chặt chẽ với các cơ quan nhà nước và hệ thống chính trị. Điều này đôi khi tạo ra ảnh hưởng trong việc duy trì sự độc lập của tổ chức và trong việc bảo vệ quyền lợi của công đoàn viên.

Công đoàn viên chức thường có phạm vi hoạt động đa dạng, từ cấp trung ương đến cấp tỉnh, thành phố. Điều này yêu cầu sự linh hoạt trong hoạt động, cũng như khả năng thích ứng của công đoàn viên chức đối với các đặc điểm cụ thể khác biệt.

Tóm lại, các cấp công đoàn viên chức có những đặc điểm đặc thù riêng biệt do bản chất công việc và quyền lợi của các công đoàn viên mà công đoàn viên chức đại diện. Mục tiêu của công đoàn viên chức không chỉ bao gồm bảo vệ quyền lợi của công đoàn viên mà còn có mục tiêu lớn hơn về sự phát triển của tổ chức công đoàn và xã hội và tham gia quản lý nhà nước, quản lý kinh tế xã hội thuộc ngành.

2.3. Vai trò của Công đoàn Viên chức Việt Nam trong công cuộc xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam

Công đoàn viên chức là tổ chức đại diện cho những cán bộ, công chức, viên chức, người lao động công tác trong các cơ quan của Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị xã hội, các tổ chức xã hội nghề nghiệp từ trung ương đến cấp tỉnh, thành phố, là những người có vai trò

nòng cốt trong việc tham mưu xây dựng, hoạch định và chỉ đạo việc tổ chức thực hiện các chủ trương, chính sách ở cấp vĩ mô, ở cấp địa phương. Công đoàn Viên chức Việt Nam là tổ chức công đoàn ngành có vị trí đặc biệt với đông đảo cán bộ, công chức, viên chức giữ vai trò tham mưu và tổ chức thực hiện nhiệm vụ của các cơ quan Trung ương. Với đặc thù cán bộ, đoàn viên của Công đoàn Viên chức Việt Nam gồm các đồng chí lãnh đạo cấp cao của Đảng, Nhà nước, các đồng chí chuyên gia, cán bộ, công chức, viên chức trong cơ quan các ban, bộ ngành, đoàn thể Trung ương trực tiếp nghiên cứu, xây dựng các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, tham mưu hoạch định chính sách vĩ mô, đồng thời là những người tổ chức, triển khai, giám sát, kiểm tra việc thực hiện, góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Với những đặc điểm trên, Công đoàn Viên chức Việt Nam và các cấp công đoàn viên chức có vai trò quan trọng trong công cuộc xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam. Trong phạm vi chức năng, nhiệm vụ của mình, các cấp công đoàn viên chức quán triệt sâu sắc và thực hiện đầy đủ, có hiệu quả các quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp đã được đề ra trong Nghị quyết số 27-NQ/TW.

3. Các nội dung, phương thức công đoàn viên chức tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền theo tinh thần Nghị quyết 27-NQ/TW

Nghiên cứu nội dung và phương thức để các cấp Công đoàn Viên chức Việt Nam tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ của công đoàn viên chức, Nghị quyết số 02-NQ/TW ngày 12/6/2021 về đổi mới tổ chức và hoạt động của công đoàn Việt Nam trong tình hình mới và Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 về tiếp tục xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam trong giai đoạn mới. Theo đó, công đoàn viên chức tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền cần thực hiện những nhiệm vụ có nội dung sau:

3.1. Nội dung thứ nhất: Công đoàn viên chức tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và nhiệm vụ của tổ chức công đoàn viên chức trong tham gia xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa

Để cán bộ, công chức, viên chức thực hiện hiệu lực, hiệu quả chức trách, nhiệm vụ, công đoàn viên chức cần chú ý đến bồi dưỡng chính trị, chất lượng chuyên môn và chuyên nghiệp (Bùi Thu Thảo, 2020: 140-141). Tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước giúp xây dựng lòng tin và ủng hộ của cán bộ, công chức, viên chức đối với Đảng, Nhà nước và tổ chức công đoàn viên chức, từ đó giúp đảm bảo sự thống nhất trong quan điểm, hướng dẫn và hoạt động của công đoàn viên chức, giúp cán bộ, công chức, viên chức hiểu rõ tầm quan trọng, vai trò của họ trong việc thực hiện và phát triển những chính sách và mục tiêu quốc gia, xây dựng, thúc đẩy tinh thần đoàn kết trong đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Trong đó, tuyên truyền chính sách, nhiệm vụ cải cách hành chính và xây dựng nhà nước pháp quyền là những nội dung trọng tâm cần tiếp tục tuyên truyền, phổ biến sâu rộng trong các cấp Công đoàn Viên chức Việt Nam, gồm: Chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam

trong giai đoạn mới và vai trò quan trọng của công đoàn viên chức trong tham gia xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN; Tầm quan trọng, ý nghĩa, mục tiêu, các tác động của cải cách hành chính đến phát triển kinh tế - xã hội, các nội dung trọng tâm của cải cách hành chính giai đoạn 2021-2030 và vai trò quan trọng của công đoàn viên chức trong tham gia cải cách hành chính theo hướng xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam.

Thông qua việc tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và nhiệm vụ của tổ chức công đoàn viên chức, các cấp công đoàn viên chức tham gia vào xây dựng nhà nước pháp quyền bằng cách đề cao tinh thần thượng tôn Hiến pháp và pháp luật, thành viên công đoàn viên chức thực hiện đúng, thực hiện đầy đủ chức trách, nhiệm vụ trong thực hiện công vụ. Thông qua tuyên truyền, cán bộ, công chức, viên chức hiểu rõ hơn về đặc trưng của Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam; ý nghĩa, mục tiêu xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, từ đó thúc đẩy sự đồng thuận và đóng góp vào việc thực hiện chính sách. Tuyên truyền động viên và khuyến khích cán bộ, công chức, viên chức tham gia vào các hoạt động công đoàn như tham gia hội thảo, buổi gặp mặt, đóng góp ý kiến và đề xuất phản biện. Công đoàn viên chức thông qua tuyên truyền tạo sự đoàn kết trong cộng đồng cán bộ, công chức, viên chức giúp gắn kết xã hội và tạo sự thấu hiểu về mục tiêu chung của xã hội. Ngoài ra, các cấp công đoàn viên chức cần chú trọng truyền thông về trách nhiệm nêu gương trong xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam giúp hạn chế tình trạng đảng viên suy thoái hoặc có biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”. Công tác truyền thông nêu gương những cán bộ, công chức, viên chức năng động sáng tạo, dám nghĩ, dám làm giúp cần được quan tâm vì trong quá trình xây dựng nhà nước pháp quyền rất cần đề cao tinh thần năng động, sáng tạo, vì lợi ích chung (Trương Cộng Hoà, 2023: 71-72).

Công tác tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và nhiệm vụ của tổ chức công đoàn viên chức được thực hiện thông qua: (1) Tổ chức hội thảo, thảo luận giúp nâng cao nhận thức, kiến thức; (2) Sử dụng phương tiện truyền thông (báo công đoàn, website); (3) Tổ chức các sự kiện văn hóa, cộng đồng (hội thảo, cuộc thi, sự kiện nghệ thuật) tạo hiệu ứng lan toả; (4) Sử dụng tài liệu và tư liệu truyền thông (sách, bài viết, video); (5) Tổ chức cuộc họp thông tin định kỳ; (6) Thúc đẩy đào tạo và giáo dục cho đoàn viên công đoàn về các mục tiêu, nhiệm vụ của tổ chức, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và cách mà những yếu tố này tương tác với công việc của đoàn viên công đoàn; (7) Xây dựng, triển khai các sáng kiến, mô hình hiệu quả trong hỗ trợ tiếp cận pháp luật và nâng cao năng lực tiếp cận pháp luật của đoàn viên, người lao động.

3.2. Nội dung thứ hai: Công đoàn viên chức tập trung vào việc thúc đẩy các chính sách công bằng, minh bạch và hiệu quả thông qua việc tham gia vào các hoạt động bầu cử và tham gia thảo luận, quyết định chính sách

Công đoàn viên chức có thể góp phần thúc đẩy các chính sách công bằng, minh bạch và hiệu quả bằng việc tham gia vào các hoạt động bầu cử thông qua các phương thức sau: (1) Thông qua việc tổ chức và tham gia vào các chiến dịch bầu cử, bao gồm việc tuyên truyền,

quảng cáo, đề cử và ứng cử vào các vị trí bầu cử tại cơ quan nhà nước hoặc các tổ chức có liên quan. Việc này giúp công đoàn viên chức trực tiếp tham gia vào quá trình ra quyết định chính sách và đại diện cho quan điểm, quyền lợi của công đoàn viên chức; (2) Thông qua việc tham gia vào việc thúc đẩy các vấn đề quan trọng liên quan đến công đoàn và người lao động trong các cuộc bầu cử. Thông qua hoạt động thảo luận và đối thoại với các ứng viên, công đoàn viên chức đưa ra ý kiến, góp ý, theo đó, các vấn đề quan trọng của công đoàn và người lao động được các ứng viên chú ý đến các vấn đề như quyền lợi lao động, điều kiện làm việc, cải thiện môi trường công việc và đưa các nội dung này vào kế hoạch hành động của ứng viên nếu trúng cử; (3) Thông qua việc thúc đẩy việc tham gia bầu cử của người lao động bằng cách cung cấp thông tin, tăng cường nhận thức và tạo điều kiện thuận lợi để người lao động tham gia vào bầu cử một cách dân chủ, tuân thủ quy định pháp luật; (4) Thông qua xây dựng mạng lưới giao tiếp với các tổ chức xã hội, các nhà nghiên cứu, chuyên gia để thúc đẩy đối thoại và trao đổi thông tin về các vấn đề quan trọng của công đoàn và người lao động.

Các công đoàn viên công đoàn viên chức có thể tham gia vào việc tham gia thảo luận và quyết định chính sách thông qua các phương thức sau: (1) Thông qua tham gia vào các cuộc họp, buổi thảo luận và hoạt động của tổ chức công đoàn tại cơ quan làm việc hoặc tại cấp cơ sở để thảo luận về các vấn đề liên quan đến công việc, quyền lợi và điều kiện làm việc. (2) Thông qua tham gia các cuộc họp và diễn đàn tại cơ quan nhà nước hoặc tại các tổ chức xã hội khác để đưa ra ý kiến, thể hiện quan điểm và tham gia vào việc thảo luận chính sách, đề xuất chính sách; (3) Thông qua tham gia vào các ủy ban, hội đồng và tổ chức liên quan để trực tiếp đưa ra quyết định và định hướng chính sách; (4) Thông qua tham gia các cuộc thảo luận công khai về các vấn đề chính trị và xã hội theo quy định pháp luật (bao gồm việc tham gia vào các diễn đàn trực tuyến, tham gia vào các sự kiện công cộng và đóng góp ý kiến qua các phương tiện truyền thông).

3.3. Nội dung thứ ba: Công đoàn viên chức tích cực tham gia xây dựng và thúc đẩy cải cách pháp luật, góp phần thiết thực xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong sạch, vững mạnh.

Công đoàn viên chức có thể tham gia xây dựng và thúc đẩy pháp luật góp phần thiết thực vào việc xây dựng Nhà nước pháp quyền bằng các *phương thức* sau: (1) Thông qua góp ý các dự thảo pháp luật liên quan đến công việc và quyền lợi của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động; (2) Thông qua tham gia hội thảo, tọa đàm, diễn đàn thảo luận về theo dõi thi hành pháp luật liên quan đến công việc và quyền lợi của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động; (3) Thông qua hợp tác với các tổ chức công đoàn khác, tổ chức xã hội và các chuyên gia pháp luật để nâng cao chất lượng góp ý xây dựng và thúc đẩy cải cách pháp luật, luận giải thuyết phục các đề xuất cải tiến, đảm bảo rằng pháp luật liên quan đến công việc, quyền lợi và điều kiện làm việc được áp dụng hiệu quả và công bằng; (4) Thông qua tổ chức chiến dịch tuyên truyền và nhận thức về quyền lợi, chính sách và pháp luật liên quan đến công việc và người lao động. Điều này giúp tăng cường ý thức và sự tham gia của các đoàn viên công đoàn trong việc thúc đẩy và tham gia vào việc xây dựng pháp luật.

3.4. Nội dung thứ tư: Công đoàn viên chức tuân thủ nghiêm túc pháp luật, xây dựng ý thức thượng tôn Hiến pháp và pháp luật, tạo dựng lòng tin của Nhân dân đối với pháp luật, đối với bộ máy nhà nước.

Công đoàn viên chức có thể đảm bảo các cán bộ, công chức, viên chức tuân thủ nghiêm túc quy định pháp luật bằng cách thực hiện các hoạt động giáo dục, tuyên truyền, đào tạo, kiểm tra, giám sát, kết nối trách nhiệm và đánh giá hiệu suất, xử lý vi phạm, tạo môi trường công bằng và minh bạch, khuyến khích ý thức chính trị và trách nhiệm xã hội. Cụ thể: (1) Tổ chức các hoạt động giáo dục, tuyên truyền thường xuyên (hội thảo, họp, khóa đào tạo, sự kiện tuyên truyền) về quy định pháp luật liên quan đến công việc, quyền lợi và nghĩa vụ của cán bộ, công chức, viên chức để tạo ra sự hiểu biết sâu hơn và tăng cường nhận thức về tính quan trọng của việc tuân thủ pháp luật; (2) Tạo ra các hình mẫu tôn trọng, tuân thủ pháp luật mẫu mực và các cán bộ, công chức, viên chức được khuyến khích học hỏi từ các đồng nghiệp tuân thủ tốt pháp luật; (3) Cung cấp đào tạo chuyên sâu về các vấn đề pháp luật cụ thể liên quan đến công việc của cán bộ, công chức, viên chức giúp họ hiểu rõ hơn về các quy định cụ thể và cách thực hiện chúng trong tình huống thực tế; (4) Thực hiện kiểm tra và giám sát việc tuân thủ pháp luật thông qua các cơ chế kiểm tra, giám sát bên trong và bên ngoài theo quy định pháp luật; (5) Giám sát việc áp dụng các biện pháp xử lý đối với các trường hợp vi phạm pháp luật đảm bảo tính minh bạch, kịp thời; (6) Tham gia vào việc đẩy mạnh đạo đức công vụ trong hành vi làm việc của viên chức, nhằm xây dựng môi trường làm việc công bằng. Minh bạch, tôn trọng pháp luật và nguyên tắc đạo đức. Quy định việc tuân thủ pháp luật trở thành một yếu tố quan trọng trong việc đánh giá hiệu suất công việc và thăng tiến nghề nghiệp của cán bộ, công chức, viên chức, tạo ra ý thức về trách nhiệm chính trị và xã hội của cán bộ, công chức, viên chức trong việc tuân thủ pháp luật và tham gia xây dựng xã hội pháp quyền.

3.5. Nội dung thứ năm: Công đoàn viên chức tích cực thực hiện hoạt động giám sát và phản biện xã hội, góp phần giám sát thực hiện quyền lực nhà nước, phối hợp chặt chẽ với các cơ quan nhà nước thực hiện quyền và trách nhiệm của mình để tăng cường đồng thuận xã hội, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc

Trong Nhà nước pháp quyền XHCN của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, giám sát và phản biện xã hội trên cơ sở mở rộng dân chủ, tạo điều kiện để nhân dân tham gia quản lý xã hội, giúp theo dõi, phát hiện những nội dung còn thiếu, chưa sát, chưa đúng, chưa phù hợp trong các văn bản dự thảo của các cơ quan Đảng, Nhà nước; kiến nghị những nội dung thiết thực, góp phần đảm bảo tính đúng đắn, phù hợp với thực tiễn đời sống xã hội (Vũ Văn Phong, 2021).

Công đoàn viên chức có thể tích cực thực hiện hoạt động giám sát và phản biện xã hội thông qua các phương thức sau: (1) Tham gia vào quá trình giám sát các hoạt động của tổ chức, cơ quan nhà nước và xã hội, bao gồm việc theo dõi và đánh giá việc thực hiện chính sách, chương trình, dự án và các quy định pháp luật liên quan đến công việc và quyền lợi

của người lao động¹; (2) Thu thập thông tin, dữ liệu, lập báo cáo đánh giá tình hình công việc, điều kiện làm việc, quyền lợi và nghĩa vụ của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động giúp cung cấp căn cứ để thực hiện hoạt động giám sát, phản biện một cách cụ thể và hiệu quả; (3) Tham gia thảo luận, đối thoại, trao đổi ý kiến với các cơ quan nhà nước và các tổ chức xã hội và chủ động đề xuất giải pháp để cải thiện tình hình công việc và quyền lợi của đoàn viên công đoàn viên chức; (4) Hợp tác với các tổ chức thành viên Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các nhà khoa học, các chuyên gia nhằm tăng cường chất lượng hoạt động giám sát, phản biện xã hội.

Công đoàn viên chức góp phần giám sát thực hiện quyền lực nhà nước thông qua các phương thức sau: (1) Thực hiện trách nhiệm theo dõi và đánh giá sự tuân thủ pháp luật trong các hoạt động của cơ quan nhà nước, đặc biệt là liên quan đến quản lý, chính sách nhân sự, công tác tổ chức cán bộ và điều kiện làm việc của cán bộ, công chức, viên chức; (2) Ghi nhận thông tin phản ánh và báo cáo về các vấn đề liên quan đến thất thoát tài sản, tham nhũng, vi phạm quy định khác trong quản lý và sử dụng nguồn lực của nhà nước; (3) Đề xuất các biện pháp cải cách hoạt động quản lý của cơ quan nhà nước giúp nâng cao hiệu quả, minh bạch, và tạo ra môi trường làm việc công bằng hơn; (4) Thực hiện trách nhiệm theo dõi thực hiện các chính sách, quyết định của nhà nước liên quan đến cán bộ, công chức, viên chức và đánh giá tác động của các chính sách, quyết định này đối với quyền lợi và điều kiện làm việc của đoàn viên công đoàn; (5) Phối hợp với chính quyền tổ chức vận động thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở, tăng cường đồng thuận xã hội; (6) Tham gia vào việc xây dựng chính sách mới, đề xuất sửa đổi chính sách hiện hành liên quan đến cán bộ, công chức, viên chức.

Công đoàn viên chức phối hợp chặt chẽ với các cơ quan nhà nước để tăng cường đồng thuận xã hội, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc thông qua các phương thức sau: (1) Tham gia vào việc xây dựng và đề xuất các chính sách liên quan đến cán bộ, công chức, viên chức giúp đảm bảo quyền lợi, ý kiến của họ được tích hợp vào quá trình hình thành chính sách, tạo ra đồng thuận trong xã hội; (2) Hợp tác với các cơ quan nhà nước để tạo môi trường làm việc hài hòa, công bằng và đáp ứng đủ các quyền lợi và nhu cầu của cán bộ, công chức, viên chức tạo điều kiện cho sự đồng thuận trong môi trường làm việc; (3) Phối hợp với cơ quan nhà nước trong việc giải quyết các vấn đề lao động, tranh chấp tại nơi làm việc giúp đảm bảo các mâu thuẫn được giải quyết một cách công bằng, tạo lòng tin trong xã hội; (4) Tổ chức các hoạt động giao lưu, thể thao, văn hóa để tạo sự gắn kết giữa các tầng lớp xã hội, kết nối cán bộ, công chức, viên chức với nhau và với nhân dân, góp phần xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc; (5) Thúc đẩy tinh thần trách nhiệm xã hội thông qua các hoạt động thiện nguyện, góp phần giải quyết các vấn đề xã hội; (6) Hợp tác với cơ quan nhà nước để giáo dục về nhân quyền, công dân và tạo những giá trị tốt đẹp trong xã hội. Điều này đóng góp vào việc xây dựng đại đoàn kết toàn dân tộc.

¹ Đối với các cơ quan thực hiện quyền lập pháp, Công đoàn Viên chức giám sát bằng cách theo dõi quá trình xây dựng pháp luật, tham gia thảo luận, góp ý dự thảo trong quá trình xây dựng pháp luật; phản ánh, kiến nghị, giám sát việc thực hiện pháp luật. Đối với các cơ quan thực hiện quyền hoạt động tư pháp, Công đoàn Viên chức có thể giám sát bằng cách theo dõi quy trình tư pháp, theo dõi việc áp dụng pháp luật; tham gia thảo luận tại hội thảo, tọa đàm; phản ánh các tình huống vi phạm pháp luật, lạm dụng quyền hạn hoặc không tuân thủ quy trình.

3.6. Nội dung thứ sáu: Công đoàn viên chức thực hiện tốt trách nhiệm, quyền hạn đại diện và bảo vệ quyền lợi hợp pháp, chính đáng của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động

Công đoàn viên chức thực hiện tốt trách nhiệm, quyền hạn đại diện và bảo vệ quyền lợi hợp pháp, chính đáng của cán bộ, công chức, viên chức thông qua các phương thức sau: (1) Đại diện cho cán bộ, công chức, viên chức trong các cuộc họp, cuộc thảo luận, và quá trình đàm phán với cơ quan nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội và các cơ quan khác để đảm bảo quyền và lợi ích của cán bộ, công chức, viên chức; (2) Cung cấp tư vấn và hỗ trợ pháp lý giúp bảo vệ quyền và lợi ích của cán bộ, công chức, viên chức một cách hiệu quả, bao gồm giải thích quy định pháp luật; hướng dẫn về quy trình phản ánh và đề xuất; cung cấp thông tin về quyền và nghĩa vụ; hỗ trợ trong các vụ việc pháp lý, lập biểu đề nghị và đơn khiếu nại; hỗ trợ trong các vấn đề lao động phức tạp và tư vấn về quyền và lợi ích hợp pháp trong các tình huống cụ thể; (3) Đưa ra ý kiến, góp ý vào quá trình xây dựng pháp luật và quyết định chính sách liên quan đến công việc, quyền lợi của cán bộ, công chức, viên chức để đảm bảo rằng quyền và lợi ích của họ được thể hiện trong các quy định pháp luật; (4) Phản ánh, kiến nghị đối với các cơ quan quản lý, chính quyền và cơ quan liên quan về các vấn đề liên quan đến quyền và lợi ích của cán bộ, công chức, viên chức giúp đưa ra các giải pháp cụ thể và bảo vệ quyền lợi hợp pháp của họ.

3.7. Nội dung thứ bảy: Xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức và hệ thống các cấp công đoàn viên chức đáp ứng yêu cầu xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

Để xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức đáp ứng yêu cầu phát huy vai trò của Công đoàn Viên chức trong xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, vấn đề nâng cao đạo đức công vụ, nhận thức về trách nhiệm công vụ và tinh thần thượng tôn Hiến pháp và pháp luật có ý nghĩa quan trọng (Lê Thị Hồng Yến, 2022: 50-51). Để thực hiện Nghị quyết số 76/NQ-CP ngày 15/7/2021 của Chính phủ về ban hành Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2021-2030, cần tập trung phát triển toàn diện và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu của nền hành chính quốc gia, xây dựng đội ngũ cán bộ công chức viên chức chuyên nghiệp, giỏi về chuyên môn nghiệp vụ (Phạm Minh Hùng, 2023: 28). Nghị quyết số 27-NQ/TW về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam trong giai đoạn mới cũng xác định đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức có đủ phẩm chất, năng lực, chuyên nghiệp, liêm chính, chí công, vô tư là một trong những mục tiêu cụ thể đến năm 2030.

Công đoàn Viên chức cần thực hiện một số biện pháp sau: (1) Tăng cường đào tạo cán bộ, công chức, viên chức nâng cao kiến thức về pháp luật, quyền, lợi ích của người lao động, giúp họ hiểu rõ hơn về vai trò và nhiệm vụ của Công đoàn Viên chức trong xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp quyền; (2) Tạo môi trường làm việc hài hòa, công bằng, tôn trọng quyền lợi và nhu cầu của cán bộ, công chức, viên chức, giúp thúc đẩy sự đồng thuận và tăng sự ủng hộ cho công tác của Công đoàn Viên chức; (3) Tổ chức các khóa đào tạo chuyên sâu về các lĩnh vực quan trọng như quyền lao động, chính sách lương thưởng,

chế độ phúc lợi, bảo hiểm xã hội... giúp cán bộ, công chức, viên chức hiểu rõ hơn về quyền lợi của họ và cách thức tham gia đóng góp vào xây dựng nhà nước pháp quyền; (4) Khuyến khích cán bộ, công chức, viên chức tham gia vào các hoạt động tình nguyện, giúp đỡ cộng đồng, đóng góp vào xã hội, thể hiện tinh thần trách nhiệm và lòng yêu nước của họ, đồng thời tạo ảnh hưởng tích cực đến xây dựng nhà nước pháp quyền; (5) Tạo mạng lưới giao lưu, kết nối giữa các cán bộ, công chức, viên chức trong cùng lĩnh vực hoặc cơ quan, giúp chia sẻ kinh nghiệm, thông tin, và thúc đẩy sự đoàn kết, hợp tác trong việc thúc đẩy nhà nước pháp quyền.

Để đảm bảo sự linh hoạt và tương tác giữa các cấp Công đoàn Viên chức trong thực hiện các nhiệm vụ xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, cần phân định rõ vai trò và trách nhiệm của mỗi cấp Công đoàn Viên chức trong quá trình xây dựng nhà nước pháp quyền. Điều này giúp tránh sự trùng lặp hoặc thiếu sót trong hoạt động, đồng thời tạo sự chắc chắn trong việc thực hiện nhiệm vụ. Đồng thời, các cấp Công đoàn Viên chức cần thiết lập cơ chế thông tin liên tục, chia sẻ thông tin, chia sẻ kinh nghiệm định kỳ giữa các cấp để chia sẻ thông tin về các chính sách, quyết định, hoạt động và kế hoạch. Sử dụng hệ thống thông tin nội bộ hội nội bộ và các ứng dụng công nghệ để chia sẻ thông tin, tài liệu, tin tức và sự kiện giữa các cấp. Các nền tảng này giúp đảm bảo thông tin được truyền tải nhanh chóng và hiệu quả. Sử dụng công nghệ phòng họp trực tuyến và video hội thoại để tổ chức các cuộc họp từ xa giữa các cấp Công đoàn Viên chức. Điều này giúp tiết kiệm thời gian và chi phí duy trì, đồng thời tạo cơ hội cho các cuộc trao đổi thường xuyên. Các cuộc họp định kỳ giữa các cấp Công đoàn Viên chức là cơ hội để cập nhật tình hình, thảo luận các vấn đề quan trọng và thống nhất các hướng đi. Những cuộc họp này cần được tổ chức đều đặn, và cả các cấp cần có đại diện tham gia để đảm bảo tương tác và trao đổi thông tin trực tiếp. Các cấp Công đoàn Viên chức có thể hợp tác trong việc thực hiện các hoạt động và dự án chung giúp tận dụng tài nguyên và kinh nghiệm từ các cấp khác, thúc đẩy sự tương tác, trao đổi kiến thức và tạo sự đoàn kết. Các cấp Công đoàn Viên chức có thể phối hợp trong việc đề xuất chính sách và biện pháp cụ thể để cải thiện điều kiện làm việc và đời sống của cán bộ, công chức, viên chức. Sự đoàn kết trong việc đề xuất và đàm phán sẽ giúp tăng cường sự ảnh hưởng và thuyết phục.

3.8. Nội dung thứ tám: Công đoàn viên chức thực hiện nhiệm vụ hợp tác quốc tế trong bối cảnh xây dựng nhà nước pháp quyền giúp học hỏi, chia sẻ kinh nghiệm và góp phần vào xây dựng nhà nước pháp quyền bền vững tại Việt Nam

Công đoàn viên chức thực hiện nhiệm vụ hợp tác quốc tế thông qua các hoạt động: (1) Thông qua hoạt động hợp tác quốc tế để nắm bắt được xu hướng, mô hình và kinh nghiệm của các quốc gia khác, giúp trao đổi kinh nghiệm, học hỏi trong việc xây dựng nhà nước pháp quyền; (2) Tham gia vào các dự án hợp tác quốc tế liên quan đến xây dựng nhà nước pháp quyền, bao gồm việc tham gia vào các hoạt động đào tạo, trao đổi chuyên gia, nghiên cứu, và thực hiện các chương trình hỗ trợ; (3) Tham gia vào các diễn đàn quốc tế liên quan đến quyền lao động, nhân quyền và xây dựng nhà nước pháp quyền giúp chia sẻ thông tin về quá trình xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN tại Việt Nam, tạo dựng hình ảnh tích cực về sự phát triển và tiến bộ của Việt Nam.

4. Kết luận

Trong công cuộc xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, các cấp Công đoàn Viên chức đóng vai trò vô cùng quan trọng và có tầm ảnh hưởng sâu rộng. Việc nghiên cứu, xác định nội dung và phương thức để các cấp Công đoàn Viên chức tham gia vào quá trình này là nhiệm vụ tầm quan trọng. Các cấp Công đoàn Viên chức cần hiểu rõ nội dung các nhiệm vụ của mình. Các phương thức thực hiện các nội dung đó cần được thiết kế một cách khoa học, đồng thời đảm bảo sự linh hoạt và tương tác giữa các cấp Công đoàn Viên chức. Khi mọi cấp Công đoàn Viên chức có sự thống nhất trong cách hiểu, cách làm sẽ có những đóng góp quan trọng vào công cuộc xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam. Để thực hiện tốt các nội dung tham gia xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN, công tác đào tạo, nâng cao trình độ, năng lực đội ngũ cán bộ công đoàn viên chức cần tiếp tục được các cấp công đoàn thường xuyên quan tâm, thông qua đó nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của công đoàn. Đó là những tiền đề để Công đoàn viên chức Việt Nam thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ và tham gia đầy đủ, toàn diện, đảm bảo chất lượng, hiệu quả các hoạt động xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam.

Tài liệu tham khảo

- Bùi Thu Thảo. (2020). Yêu cầu đặt ra đối với việc nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức Việt Nam trong nền hành chính phục vụ. Tạp chí *Kinh tế và Dự báo*. Số 18.
- Công đoàn Viên chức Việt Nam. (2022). *Báo cáo tổng kết công tác công đoàn năm 2022*.
- Lê Thị Hồng Yến. (2022). Giải pháp nâng cao đạo đức công vụ của cán bộ, công chức, viên chức hiện nay. Tạp chí *Văn hoá*. Số 503.
- Nguyễn Giang Tuệ Minh. (2018). Nâng cao chất lượng đội ngũ nữ cán bộ, công chức, viên chức, lao động thuộc Công đoàn Viên chức Việt Nam. Tạp chí *Lịch sử đảng*. Số 3.
- Phạm Minh Hùng. (2023). Cải cách hành chính hướng tới xây dựng nền hành chính chuyên nghiệp, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Tạp chí *Tổ chức Nhà nước*. Số 01.
- Trương Cộng Hoà. (2023). Truyền thông về xây dựng nhà nước pháp quyền trong bối cảnh mới. Tạp chí *Quản lý nhà nước*. Số 328.
- Vũ Văn Phong. (2021). Phân biện xã hội của Mặt trận tổ quốc Việt Nam: Một số vấn đề đặt ra và giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động. Tạp chí *Sinh hoạt lý luận*. Số 5.
- Website Công đoàn Viên chức Việt Nam. (2023). *Lịch sử hình thành và phát triển của Công đoàn Viên chức Việt Nam*. <https://congdoanvienchucvn.org.vn/lich-su-hinh-thanh-phat-trien.html#:~:text=Đến%20nay%2C%20Công%20đoàn%20Viên,tới%20gần%208%2C3%20vạn>